

ACCREDITATIEDRAAIBOEK

Programma & literatuur

Basiscursus Mentaliseren Bevorderende Therapie bij adolescenten (MBT-A)

Docent(en)	: drs. Nicole Muller, psychotherapeut en gezinstherapeut & drs. Koen Stolk, kinder-en jeugdpsychiater en Merlijn Rutte, psychotherapeut.
Tijd	: 9.00 – 16.00 uur
Aantal contacturen	: 16,5 uur

A) Algemene introductie van de cursus

Inleiding

Deze cursus biedt een basis over MBT-A. In deze cursus leer je wat mentaliseren is, hoe mentaliseren zich ontwikkelt, problemen met mentaliseren in het algemeen en specifiek in de adolescentie, enkele groepstherapeutische technieken en hoe te werken met een mentaliseren bevorderende therapeutische attitude in een therapie. Deze cursus biedt zowel een theoretische verdieping op mentaliseren als ook een praktische verdieping in het leren opzetten en uitvoeren van een MBT-behandeling bij adolescenten.

Wat leer je?

Aan het eind van deze cursus heb je een beter begrip van het concept mentaliseren en hoe dit een rol speelt in een therapieproces met adolescenten. Ook heb je een MBT-behandelplan leren opstellen, geleerd specifieke problemen met mentaliseren tijdens een therapieproces te herkennen en heb je handvatten gekregen hoe hier mee om te gaan. Er wordt aandacht besteed aan de diagnostiek van het mentaliseren en hoe een focusformulering en crisisplan te maken op een MBT manier. Je hebt geleerd te werken met het arousalniveau binnen een therapie en jouw interventies aan te passen aan het op dat moment aanwezig niveau van mentaliseren bij de adolescent.

Doelgroep

- Gz-psycholoog BIG
- Psychotherapeut BIG
- Klinisch psycholoog BIG
- Klinisch neuropsycholoog BIG
- (Kinder-en Jeugd)psychiater
- Vaktherapeut
- Gezinstherapeut
- Sociaal psychiatrisch verpleegkundige (specialist)

Inhoud

- verdieping van het concept mentaliseren
- dimensies van mentaliseren
- MBT-behandelplan
- interventiespectrum en interventietypes
- mentaliseren in de relatie
- introductie in MBTA groepstherapie

Naast de theoretische aspecten is er in deze cursus veel aandacht voor het bevorderen van een mentaliserende houding bij de deelnemers en het actief oefenen van vaardigheden. Dit betekent dat er geregeld gebruik wordt gemaakt van interactieve vormen en dat er van jou een eigen inbreng wordt verwacht evenals de bereidheid naar jezelf te kijken.

Toetsen

Toetsing vindt plaats aan de hand van een schriftelijke casusbeschrijving en individuele presentatie van deze casus tijdens de bijeenkomsten.

B) Aanvullende informatie t.b.v. de accreditatieaanvraag

1. Verdeel het totaal aantal contacturen over de volgende taakgebieden:

Uren diagnostiek: 5
Uren behandeling: 10
Uren in overige taakgebieden*: nvt

* Indien van toepassing graag toelichten welk taakgebied het betreft. Voorbeelden zijn: voorlichtingskunde, interdisciplinaire samenwerking, juridische en ethische aspecten, wetenschappelijk onderzoek, etc.

2. De cursus heeft betrekking op:

Jeugd

3. Niveau:

Basis

4. Kennisniveau na afronding:

Hbo

Academisch

Anders, namelijk: gespecialiseerd in MBT

5. Wijze van toetsing:

Toetsing en evaluatie

6. Indien er getoetst wordt, wat is dan de soort toetsing?

Schriftelijke casusbeschrijving

7. Vindt deze toetsing plaats aan het begin en/of einde van de cursus?

Einde

8. Aantal uur zelfstudie:

15 uur

9. Totaal aantal pagina's verplichte literatuur:

150 pagina's

10. In welke onderdelen van de cursus wordt praktisch geoefend, en geef daarbij (inschatting) het aantal praktische oefeningen:

De gehele cursus zal er steeds een afwisseling zijn van een deel theorie, maar die wordt steeds gelinkt aan de klinische praktijk en geoefend in rollenspellen of andere opdrachten. Het aantal uren zal zeker 5 uur.

11. Welke onderwijsvormen worden er in de cursus gebruikt?

Plenaire overdracht met behulp van video's van casuïstiek van de docent, waardoor ook casuïstiek in de groep wordt besproken, rollenspellen, individuele presentaties en oefeningen in de groep waardoor de MBT zelf ervaren wordt.

C) Programma

Dag 1

Aanwezige docent:

Nicole Muller & Koen Stolk

Onderwerp van deze dag:

- Diagnostiek en ontwikkeling van mentaliseren van baby tot volwassene
- De mentaliserende attitude in het werken met adolescenten
- Mentaliseren en dimensies van mentaliseren
- Epistemic trust
- Cases formulering ivm focus voor therapie

Doelstellingen van deze dag:

Introductie over MBT attitude, MBT diagnostiek en opstellen MBT behandelplan. Hierbij specifiek aandacht voor (hechtings-) trauma en hoe impliciet mentaliseren hierbij een rol speelt. Aandacht voor ontwikkelingsfase in de adolescentie

Voorbereiding van de deelnemers voor deze dag:

Literatuur voorbereiden

Literatuur verplicht:

- N. Midgley, K. Ensink, K. Lindqvist, N. Malberg, N. Muller (2017). Mentalization -Based Treatment for children: a Time Limited Approach . Washington DC: the American Psychological Association. Ho 1 en 2 (50 pagina's)
- P. Fonagy, C. Campbell, T. Rossouw, A. Bateman (2019). Mentalization-Based Therapy for Adolescents. In M. Berk (ed) Evidence-Based Treatment Approaches for Suicidal Adolescents. Washington DC: The American Psychiatric Association. Ho. 5 p.117-155 (42 pagina's)

Literatuur aanbevolen:

Wijze waarop vorderingen van de deelnemers getoetst worden

Rollenspel en oefeningen

Dagprogramma	Totale tijdsduur	
Subonderwerpen	Tijdsduur per onderwerp	Werkwijze per onderwerp
Theorie bespreken	9.00-10.00	Pp + plenaire bespreking
Koffie/thee pauze	10.00- 10.15	
Verschillende modi van mentaliseren	10.15-11.00	Pp + plenaire bespreking
Problemen met mentaliseren	11.00-12.00	Video-analyse, pp
Lunch	12.00-13.00	
Herkennen mentaliseren bij adolescenten	13.00-14.00	Oefening, pp
Theepauze	14.00-14-15	
Rollenspel	14.15-16.00	Oefening

Dag 2

Aanwezige docenten:

Nicole Muller en Koen Stolk

Onderwerp van deze dag:

Theorie over MBT-A en het therapieproces.
Mentaliseren in de relatie (overdracht): Wat is het, wanneer ga je het doen
Mentaliserende interventies.

Vaardigheden

- Mentaliseren bevorderen in de relatie
- Interventiespectrum en interventietypen: Welke zijn er, wanneer pas je ze toe
- Modi koppelen aan interventies
- Welke zijn er, wanneer pas je ze toe
- Modi koppelen aan interventies

Doelstellingen van deze dag:

Interventies kunnen aanpassen aan proces in de therapie
Spectrum van MBT-A technieken waarbij speciale kennis en toepassingen over kunnen werken in de relatie zijn begrepen en geoefend.

Voorbereiding van de deelnemers voor deze dag:

Reflectie- en Huiswerkopdracht en lezen literatuur

Literatuur:

- C. Sharp, S. Vanwoerden & K. Wall (2018). Adolescence as a sensitive period for the development of personality pathology. *Psychiatric Clinics of North America*, 41(4), 669-683 (14 pagina's)
- C. Sharp, C. Carbone, S. Kim, K. Perry, L. Williams & P. Fonagy (2013). Hypermentalizing in adolescent inpatients: treatment effects and association with borderline traits. *Journal of Personality Disorders*, 27(1), 3-18 (15 pagina's)
- E. Bleiberg, T. Rossouw & P. Fonagy (2012) Adolescent breakdown and emerging borderline personality disorder, in Eds. Bateman & Fonagy *In Handbook of mentalizing in mental health practice*. 463 – 510. American Psychiatric publishing, Washington DC. (47 pagina's)

Aanbevolen literatuur:

- M. Lind, S. Vanwoerden, F. Penner & C. Sharp (2019). Narrative Coherence in Adolescence: Relations With Attachment, Mentalization, and Psychopathology. In *Journal of Personality Assessment*, <https://doi.org/10.1080/00223891.2019.1574805> (11 pagina's)
- P. Fonagy, E. Allison, C. Campbell (2019) Mentalizing, Resilience and Epistemic trust. In A. Bateman, P. Fonagy (eds) *Handbook of Mentalizing in mental health practice* second edition. Washington DC, American Psychiatric Association, ho 4, p. 63-79 (17 pagina's)

Wijze waarop vorderingen van de deelnemers getoetst worden:

Rollenspel en oefening

Dagprogramma	Totale tijdsduur	
Subonderwerpen	Tijdsduur per onderwerp	Werkwijze per onderwerp
Theorie MBT bij adolescenten	9.00-10.00	Ppt en video-analyse
Koffie/Thee pauze	10.00-10.15	
Interventietechnieken; interventiespectrum	10.15-12.00	Ppt en oefeningen en video-analyse
Lunch	12.00-13.00	
Gebruik maken van mentaliseren in de relatie	13.00-14.00	Ppt, videoanalyse
Thee pauze	14.00-14.15	
Rollenspel/ oefenen	14.15-16.00	rollenspel

Dag 3

Aanwezige docent:

Nicole Muller en Koen Stolk

Onderwerp van deze dag:

- Integratie van voorafgaande dagen waarbij MBT-A diagnostiek en MBT-A interventies worden toegepast bij eigen casus.

Doelstellingen van deze dag:

- Cursisten hebben hun kennis over MBT-A verdiept en ervaring opgedaan met mentaliserende diagnostiek en technieken en aspecten van de mentaliseren bevorderende attitude binnen behandelingen ervaren en toegepast
- Cursisten herkennen momenten van niet mentaliseren en mentaliseren bij adolescenten.
- Cursisten hebben therapeutische handvaten hoe mentaliseren te bevorderen bij adolescenten op alle 4 de niveaus van het interventiespectrum, ook binnen de therapeutische relatie, o.a. aan de hand van oefeningen.

Voorbereiding van de deelnemers voor deze dag

Vorbereiden en meenemen video-fragment/verbatim van eigen therapiemateriaal.

Literatuur:

- N. Muller & Midgely (2020) Pretend mode in MBTC. British Journal of Child and Adolescent Psychology . (submitted) (10 pagina's)
- T. Rossouw(2014) The Use of Mentalization-Based Treatment for Adolescents (MBT-A) With a Young Woman With Mixed Personality Disorder and tendencies to Self-Harm. Journal of clinical psychology: In treatment, Vol. 71(2), 178-187 (9 pagina's)

Wijze waarop vorderingen van de deelnemers getoetst worden:

Na afloop cursus inleveren van verbatim met reflectie en laatste bijeenkomst in de groep per deelnemer 5 minuten eigen therapie laten zien en bespreken.

Dagprogramma		Totale tijdsduur
Subonderwerpen	Tijdsduur per onderwerp	Werkwijze per onderwerp
Reflectie op eigen therapiemateriaal	9.00-10.00	Oefening, reflectie, video, maken verbatim
Koffie/Thee pauze	10.00-10.15	
Reflectie op eigen therapiemateriaal	10.15-12.00	Oefening, reflectie, video, maken verbatim
lunch	12.00-13.00	
Reflectie op eigen therapiemateriaal	13.00-14.30	Oefening, reflectie, video, maken verbatim
Thee pauze	14.30-14.45	
Afsluiting en evaluatie	14.45-16.00	Afsluitende oefening